

Ikast-Brande
Kommune

Bjørnskov Bæk

Restaureringsprojekt (c00374)

Høring - Vandløbsrestaureringsprojekt i Bjørnskov Bæk

Juli 2024

Bjørnskov Bæk

Restaureringsprojekt (c00374)

Detailprojektering

Kolofon

Sagsnummer 06.02.10-P20-5-23

© Ikast-Brande Kommune, juli 2024

Forsidefotos: Bjørnskov Bæk

Fotos: Ikast-Brande Kommune, hvor intet andet er angivet.

Projektet er støttet af den nationale tilskudsordning for vandløbsrestaurering under Miljøstyrelsen.

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Indholdsfortegnelse

1.	PROJEKTETS BAGGRUND	5
2.	NUVÆRENDE FORHOLD	6
2.1	Områdebeskrivelse	6
2.2	Opmåling og længdeprofiler	6
2.3	Dimensioner og fald	6
2.4	Vedligeholdelse	8
2.5	Jordbundsforhold	8
2.6	Okkerforhold	9
2.7	Arealanvendelse	10
2.8	Tekniske anlæg	10
2.8.1	Veje, broer og rørlægninger	10
2.8.2	Rør og åbne tilløb	11
2.8.3	Ledninger	11
2.8.4	Dambrug og stemmeværker	12
2.8.5	Sandfang	13
2.9	Biologiske forhold i vandløbet	13
2.10	Beskyttede naturtyper	14
2.11	International naturbeskyttelse	15
2.11.1	Natura 2000-områder	15
2.11.2	Bilag IV-arter	16
2.12	Kulturhistoriske forhold samt bygge- og beskyttelseslinjer	16
3.	REALISERING AF PROJEKTET	18
3.1	Indsatsens gennemførelse	18
3.1.1	Udlægning af groft materiale og træplantning	18
3.1.2	Sandfang	19
3.1.3	Afværgeforanstaltninger	19
3.1.4	Regulativændringer	20
4.	KONSEKVENSVURDERING	21
4.1	Hydrauliske forhold	21
4.2	Tekniske forhold	21
4.3	Flora og fauna i vandløb	21
4.4	Beskyttede naturtyper	21
4.5	International naturbeskyttelse og bilag IV-arter	21
5.	FORHOLD TIL ØVRIG LOVGIVNING	25
6.	LODSEJERFORHOLD	26
7.	ØKONOMI OG ERSTATNING	27
8.	TIDSPLAN	28
9.	REFERENCER	29

10. Bilag A. Udpegningsgrundlag for habitatområder31

1. PROJEKTETS BAGGRUND

Vandområdeplanernes indsats c00374 omfatter krav om en restaureringsindsats i det offentlige vandløb Bjørnskov Bæk på en strækning på i alt 2,09 km. Indsatsen ligger i Hovedopland 1.8 Ringkøbing Fjord.

Restaureringen af Bjørnskov Bæk foretages af Ikast-Brande Kommune og sker som led i kommunens forpligtigelse til at gennemføre indsatserne i de statslige vandområdeplaners 3. planperiode. Strækningen er kategoriseret som type 1-vandløb.

Indsatsen gennemføres under den nationale ordning for vandløbsrestaurering og består for hele strækningens vedkommende af indsatstypen *Mindre strækningbaserede restaureringer*.

Ikast-Brande Kommune har tidligere foretaget en forundersøgelse, der beskriver mulighederne for at gennemføre indsatsen. Forundersøgelsen viser, at de fysiske forhold kan forbedres på den samlede indsatstrækning ved hjælp af indsatstypen, og at denne restaurering vil øge sandsynligheden for at opnå målsætningen om god økologisk tilstand som fastsat i vandområdeplanerne.

Det er ved overslag beregnet, at en restaureringsindsats inklusiv detailprojektering på de 2,09 km vandløb er omkostningseffektiv, idet den kan realiseres for maksimalt 186.949 kr.

Der udlægges groft materiale i form af 25 gydebanker (38 m³). På og mellem gydebankerne udlægges groft materiale i form af såkaldte skjulesten suppleret med nøddesten, singles og håndsten (5 m³ i størrelsen fra paksten til mark- og kampesten i Ø 100-200 mm og 5 m³ i størrelsen 16-64 mm). Der foretages udplantning af 75 rødel på enkelte udvalgte, åbne lokaliteter på strækningen.

Projektet forventes gennemført i efterår/vinter 2024 og på basis af frivillige aftaler med de implicerede lodsejere.

Beskrivelse af indsatsen fremgår af Tabel 1-1.

Tabel 1-1. Indsats c00374.

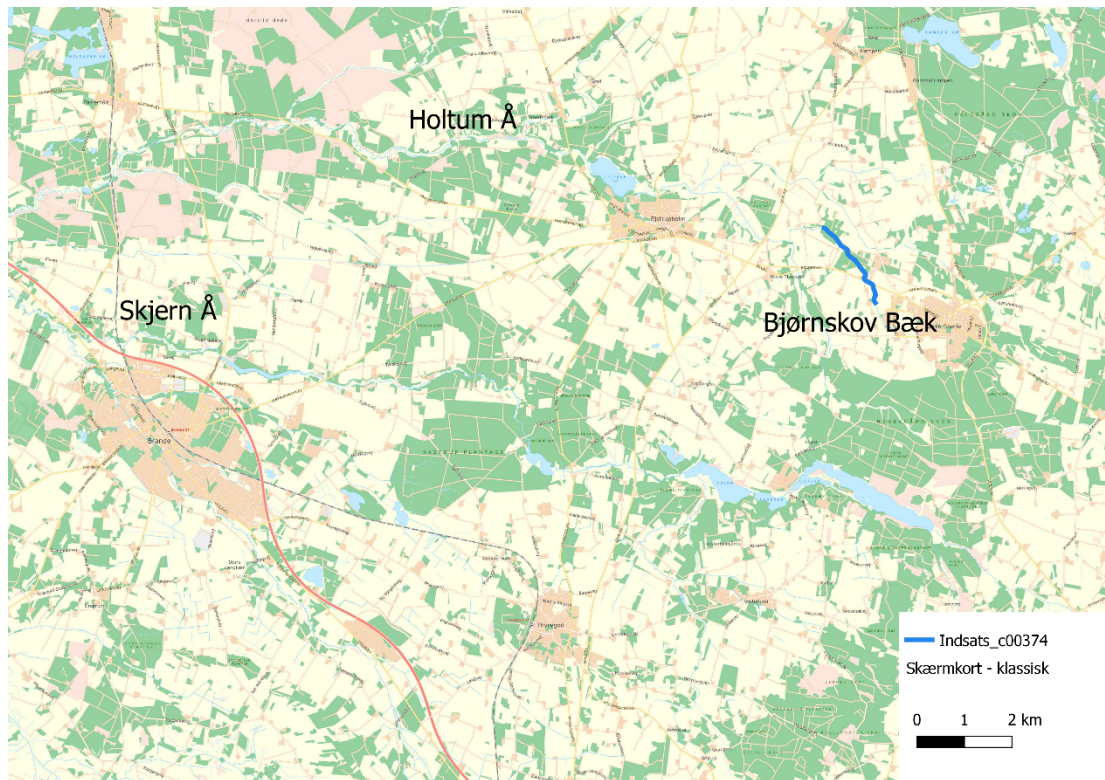
Indsatstitel	MiljøGIS-reference	Indsatstype
Bjørnskov Bæk restaureringsprojekt (c00374)	c00374	Mindre strækningbaserede restaureringer

2. NUVÆRENDE FORHOLD

2.1 Områdebeskrivelse

Indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk ligger på den vestlige side af den jyske højderyg i et område med tunneldale mod øst og hedesletter mod vest. Bjørnskov Bæk er en del af Skjern Å-systemet, der afvander til Ringkøbing Fjord og senere til Nordsøen via slusen i Hvide Sande.

Bjørnskov Bæk udspringer umiddelbart syd for Nørre Snede og løber derfra i nord og nordvestlig retning over en strækning på ca. 5,4 km, før vandløbet løber til Holtum Å, se Figur 2-1. De første ca. 500 meter af Bjørnskov Bæk er rørlagt, hvorefter vandløbet er åbent til udløbet i Holtum Å, på nær ca. 180 meters rørlægning under Brandevej ved Nørre Snede renseanlæg.

Figur 2-1: Indsatsstrækningen (c00374) i Bjørnskov Bæk nær Nørre Snede ca. 14 km vestnordvest for Brande.

2.2 Opmåling og længdeprofiler

I forbindelse med forundersøgelsen har Ikast-Brande Kommune foretaget opmålinger af indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk i november 2023. Derudover, er der en detaljeret opmåling af vandløbet fra 2014. Opmålingerne omfatter og tværprofiler samt registreringer af åbne tilløb, synlige rørtilløb, broer og veje, skalapæle m.m.

Opmålingerne findes i kommunens vandløbsdatabase VASP.

2.3 Dimensioner og fald

Bjørnskov Bæk er et offentligt kommunevandløb, og den tidligere Nørre-Snede Kommune har forestået udarbejdelsen af det gældende regulativ tilbage i 1996.

Regulativet for Bjørnskov Bæk (20) omfatter en strækning på 5429 meter. Vandløbet starter ved Vejlevej syd for Nørre-Snede og er stationeret i nulpunkt ved det offentlige vandløbs begyndelse ved Vejlevej og er stationeret i medstrøms retning med en stationering, der svarer til afstanden fra begyndelsepunktet i meter. Vandløbet er rørlagt på strækningen 0 til 500 meter.

Bjørnskov Bæks regulativmæssige dimensioner for den 2,09 km lange strækning mellem vandløbets station 2340 og 4440 m, der afgrænser indsatsområdet, fremgår af Tabel 2-1. Af regulativet fremgår således, at bundbredden på indsatsstrækningen er 0,5-0,7 meter og at bækken er dimensioneret med skråningsanlæg på 1:2 (vandret:lodret).

Opmålingen viser, at bundkote-faldet på indsatsstrækningen har et gennemsnit på 6,5 ‰.

Tabel 2-1. Regulativmæssige dimensioner for Bjørnskov Bæk inden for indsatsområdet (Efter Nørre-Sned Kommune (20)).

Station [m]	Bundbredde [m]	Bundkote [DNN]	Fald [‰]	Bemærkninger
2361		79,52		
	Ø80			Markoverkørsel
2366		79,47		
	50		9,5	
2400		79,15		
	50		4,7	
2759		77,46		
	Ø80			Brandevej
2930		75,71		
2930		75,71		Skalapæl 2
	60		2,7	
2994		75,54		
	Ø100			Markoverkørsel
3000		75,52		
	60		2,7	
3084		75,30		
	Ø90			Privat fællesvej
3090		75,28		
	60		3,9	
3430		73,95		
	160			Gl. Jernbane
3440		73,91		
	70		3,9	
3580		73,38		
	Ø90			Privat fællesvej
3586		73,33		
	70		7,3	
3910		70,97		
	Ø90			Privat fællesvej
3916		70,93		
	70		7,3	
4204		68,75		
	Ø90			Markoverkørsel
4210		68,69		
	70		11,7	

2.4 Vedligeholdelse

Ikast-Brande Kommune foretager almindelig vandløbsvedligeholdelse på det offentlige vandløb Bjørnskov Bæk. Af regulativet for Bjørnskov Bæk (20) fremgår det, at der foretages en årlig grødeskæring som strømrændeskæring. Grødeskæringen foretages med håndholdte redskaber.

2.5 Jordbundsforhold

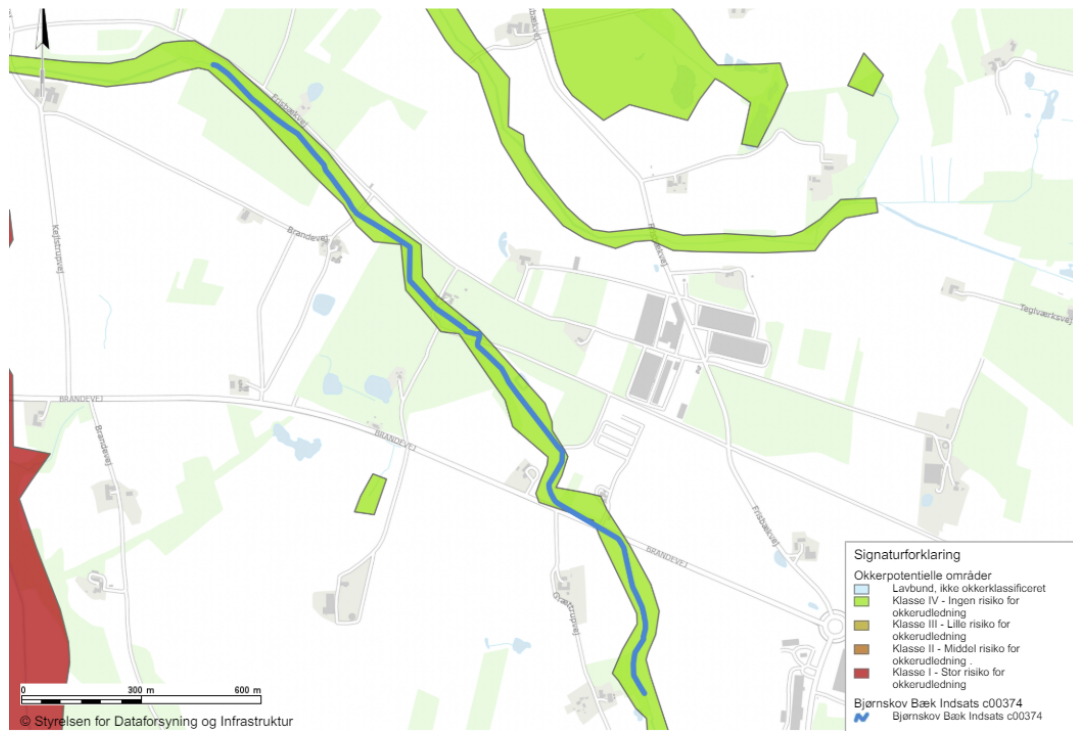
Indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk ligger i et område, som er domineret af humusjord, med en smule grovsandet jord og grov lerblandet sandjord, se Figur 2-2.

Figur 2-2: Jordbundstyper langs indsatsstrækningen. Bjørnskov Bæk er domineret af humusjord.

2.6 Okkerforhold

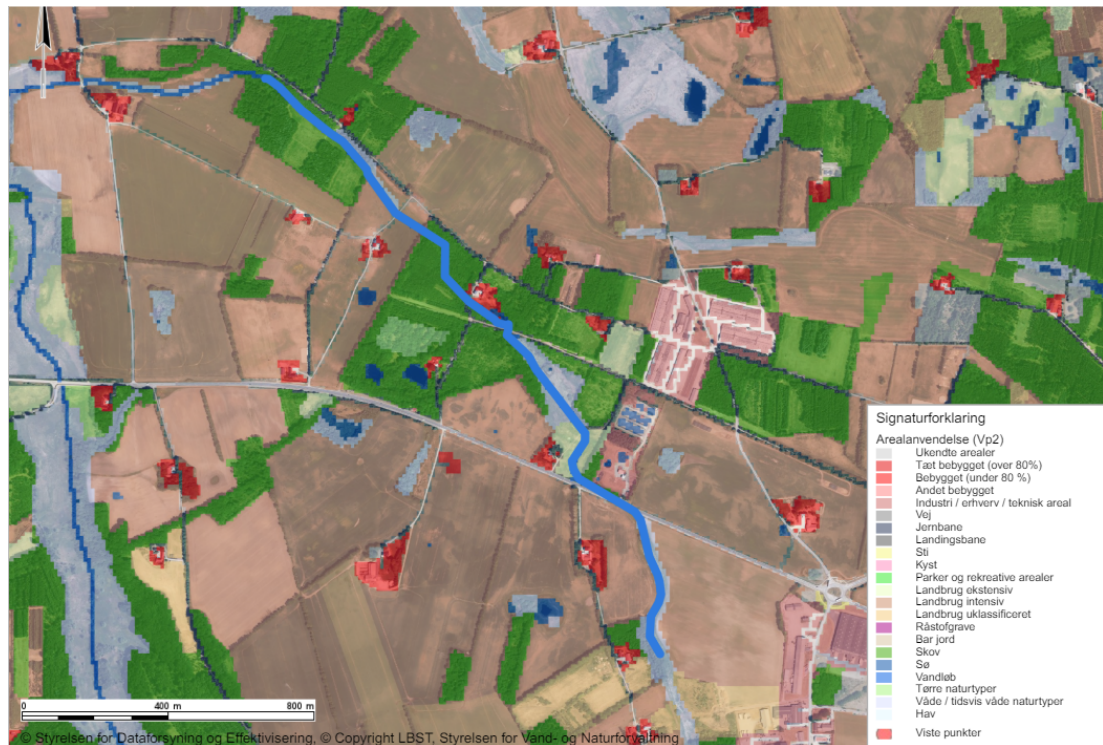
Indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk er udpeget som okkerklasse IV – ingen risiko for okkerudledning, se Figur 2-3.

Figur 2-3: Okkerklassificering langs indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk er kategoriseret som okkerklasse IV – ingen risiko for okkerudledning.

2.7 Arealanvendelse

En del af arealerne langs indsatsstrækningen dyrkes. Det er primært intensivt landbrug, men også skov, ekstensivt landbrug, våde/tidvis våde naturarealer og bebyggelse, se Figur 2-4.

Figur 2-4. Arealanvendelse langs indsatsstrækningen.

2.8 Tekniske anlæg

I dette afsnit beskrives tekniske anlæg inden for eller i nærheden af det foreløbige projektområde.

2.8.1 Veje, broer og rørlægninger

Bjørnskov Bæk krydses af den offentlige kommunevej Brandevej på indsatsstrækningen. Derudover krydses indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk af en nedlagt jernbane, samt tre privat fællesvej og tre markoverkørsler. Broerne og deres stationeringer fremgår af Tabel 2-2.

Tabel 2-2. Broer som krydser Bjørnskov Bæk på indsatsstrækningen, jf. opmålingen, som er foretaget i 2023.

Station indløb [m]	Station udløb [m]	Bundkote for indløb/udløb (m DVR)	Dimensioner vandslug/rørdiameter (cm)	Ejerforhold/bemærkninger
2361	2366	79,45	Ø80	Markoverkørsel
2759	2930	75,71	Ø80	Brandevej
2994	3000	75,29	Ø100	Markoverkørsel
3084	3090	75,22	Ø90	Privat fællesvej
3430	3440		160	Gl. Jernbane
3580	3586	73,30	Ø90	Privat fællesvej
3910	3916	70,72	Ø90	Privat fællesvej
4204	4210	68,60	Ø90	Markoverkørsel

2.8.2 Rør og åbne tilløb

I forbindelse med vandløbsopmålingerne i november 2023 er der på indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk registreret en række åbne tilløb samt rør, se Tabel 2-3.

Tabel 2-3. Rør og åbne tilløb til indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk jf. regulativet.

Station [m]	Vandløbsside	Rørdimension/bundbredde [cm]	Udløbskote [DNN]	Bemærkninger
2395	Venstre	10	79,40	Tilløb
2401	Venstre	10	79,24	Tilløb
2471	Højre	10	79,16	Tilløb
2591	Højre	10	78,32	Tilløb
2932	Venstre	60	75,69	Tilløb grøft
3054	Højre	30	75,49	Tilløb grøft
3153	Højre	30	75,24	Tilløb grøft
3144	Højre	10	75,26	Tilløb
3303	Højre	20	74,61	Tilløb grøft
3414	Højre	30	74,15	Tilløb grøft
3498	Højre	9	73,81	Tilløb
3499	Højre	6	73,73	Tilløb
3586	Venstre	10	73,53	Tilløb
3756	Højre	6	72,53	Tilløb
3756	Højre	10	72,32	Tilløb
3859	Venstre	10	71,33	Tilløb
3870	Venstre	10	71,23	Tilløb
3907	Venstre	10	71,13	Tilløb
3917	Venstre	6	71,06	Tilløb
3959	Venstre	6	71,27	Tilløb
4023	Venstre	10	70,27	Tilløb
4038	Venstre	10	70,20	Tilløb
4424	Højre	10	66,23	Tilløb

2.8.3 Ledninger

I forbindelse med forundersøgelsen, har kommunen indhentet oplysninger i ledningsregisteret LER i maj 2024 (LER-nr. 2864775). Forespørgslen er foretaget omkring indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk, se Tabel 2-4 og Figur 2-5.

Forespørgslen viser, at Bjørnskov Bæk krydses af en gasledning fra Evida Service A/S ved station 2740 m.

Omkring rørlægningen af Bjørnskov Bæk under Brandevej (station 2750-2930 m) findes der telekommunikationskabler fra TDC Net A/S, Ikast-Brande Kommune og MES FIBER-NET A/S, elledning fra RAH SERCIVE A/S, vandledning fra Nørre Snede Vandværk A.M.B.A., samt afløbsledninger fra Ikast-Brande Kommune og Ikast-Brande Spildevand A/S.

Elledninger fra RAH SERCIVE A/S krydser Bjørnskov Bæk ved en markoverkørsel ved station 3090 og ved station 3430 m.

Afløbsledninger fra Ikast-Brande Spildevand A/S krydser Bjørnskov Bæk ved station 3440 m.

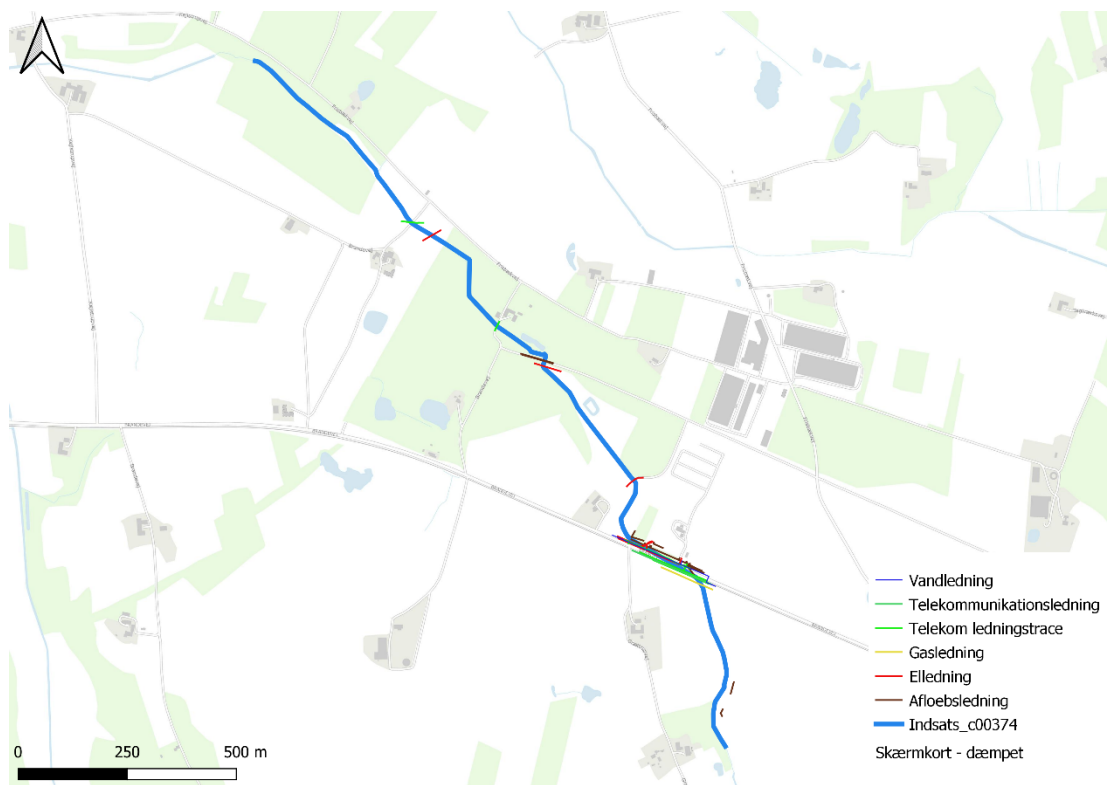
En telekommunikationsledning fra MEST FIBERNET A/S krydser ved station 3585 m.

En elledning fra RAH SERCIVE A/S krydser ved station 3860 m.

En telekommunikationsledning fra TDC NET A/S krydser ved en markoverkørsel ved station 3915 m.

Tabel 2-4. Ledningsejere, som er omfattet graveforespørgslen.

Ledningsejer	Placering af ledninger
Evida Service A/S	Gasledning
Global Connect A/S	Ingen ledninger
Ikast-Brande Spildevand A/S	Afløbsledning
Ikast-Brande Kommune	Telekommunikation, Afløbsledning
MES FIBERNET A/S	Telekommunikation
N1 A/S	Ingen ledninger
NØRRE SNEDE VANDVÆRK A.M.B.A.	Vandledning
RAH SERVICE A/S	Elledning
TDC NET A/S	Telekommunikation
Telia Mobil Danmark A/S	Ingen ledninger

Figur 2-5: Placering af ledninger, som krydser indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk.

2.8.4 Dambrug og stemmeværker

Der findes ingen dambrug, stemmeværker eller sandfang på indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk.

2.8.5 Sandfang

På indsatsstrækningen findes der et sandfang, som ligger ved vandløbets station 2745 m, umiddelbart syd for Brandevej.

2.9 Biologiske forhold i vandløbet

Den nuværende, samlede økologiske tilstand på indsatsstrækningen er *dårlig økologisk tilstand*. Tilstanden er baseret på de fire biologiske parametre: *smådyr* (bentiske invertebrater), *fisk*, *planter* (makrofytter) og *alger* (fytobenthos). Den samlede tilstand dækker over *moderat økologisk tilstand*, hvad angår parameteren *smådyr*, *dårlig økologisk tilstand*, hvad angår parameteren *fisk*, og *ukendt økologisk tilstand* hvad angår parametrene *planter* og *alger*, se Figur 2-6.

Hvad angår smådyr, er der som tidligere nævnt, tale om *moderat økologisk tilstand* på indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk. Ved Miljøstyrelsens tilstandsvurdering af indsatsstrækningen er der 3 aktive stationer, hvor der samlet er foretaget 9 vandløbsbedømmelser siden år 2008. De bedømmelser ligger på DVFI 2, DVFI 3 og DVFI 4. Ved seneste vurdering i 2022 var indekssværdien 4.

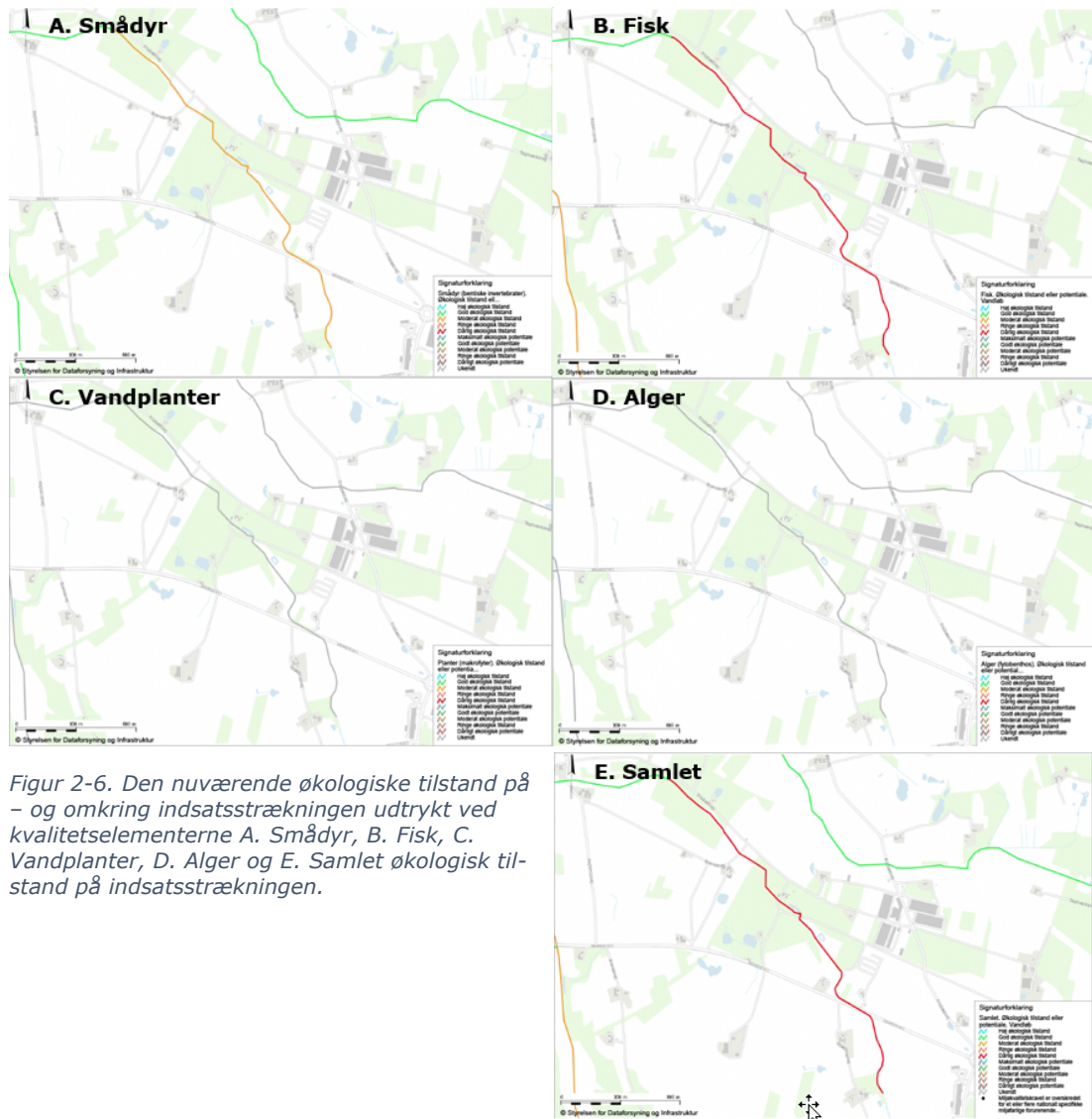
I Bjørnskov Bæk har DTU Aqua undersøgt en station på indsatsstrækningen i august 2016. Undersøgelsen viser *ringe økologisk tilstand* for fisk på stationen.

En række undersøgelser har påvist sammenhængen mellem de fysiske forhold i vandløbene og deres bestand af ørreder. Rapporten *Fiskene i Ringkøbing Amts vandløb, Status og udvikling 1988-2000* (1) konkluderer for ørredens vedkommende, at:

Det ser ud til, at ørrederne generelt foretrækker en fast, stabil bund med en god forekomst af fint grus og gydegrus samt en vis mængde større sten. Det er formentligt et udtryk for, at der gennem et groft bundsubstrat skabes gode gydemuligheder og skjulesteder, samt et godt fødegrundlag for ørredbestanden.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at den manglende målsætning, hvad angår fiskeindekset DFFV primært skyldes dårlige fysiske forhold, herunder mangel på gyde- og opvækstområder.

Der er ikke foretaget tilstrækkelige undersøgelser af hverken kvalitetsparameteren *vandplanter* (makrofytter) eller kvalitetsparameteren *bentiske alger*, og den økologiske tilstand for disse parametre er derfor ukendt.

Figur 2-6. Den nuværende økologiske tilstand på – og omkring indsatsstrækningen udtrykt ved kvalitetselementerne A. Smådyr, B. Fisk, C. Vandplanter, D. Alger og E. Samlet økologisk tilstand på indsatsstrækningen.

2.10 Beskyttede naturtyper

Langs indsatsstrækningen findes der naturtyper, som er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 3 (9). En del af Bjørnskov Bæk er udpeget som beskyttede vandløb (station 2940-5429 m) og langs indsatsstrækningen findes der beskyttet mose, sø og eng, se Figur 2-7.

Figur 2-7. Beskyttede naturtyper langs indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk.

I forbindelse med forundersøgelsen har Ikast-Brande Kommune foretaget nye besigtigelser og registrering af de beskyttede naturområder ved Bjørnskov Bæk i 2024.

Kommunens beskyttede natur er klassificeret med naturværdier fra I-V, hvor I er den bedste naturtilstand, og V er den dårligste naturtilstand. Naturværdien – og dermed kvaliteten – af de registrerede, beskyttede moser, sø og enge langs indsatsstrækningen har primært naturværdierne III og V.

2.11 International naturbeskyttelse

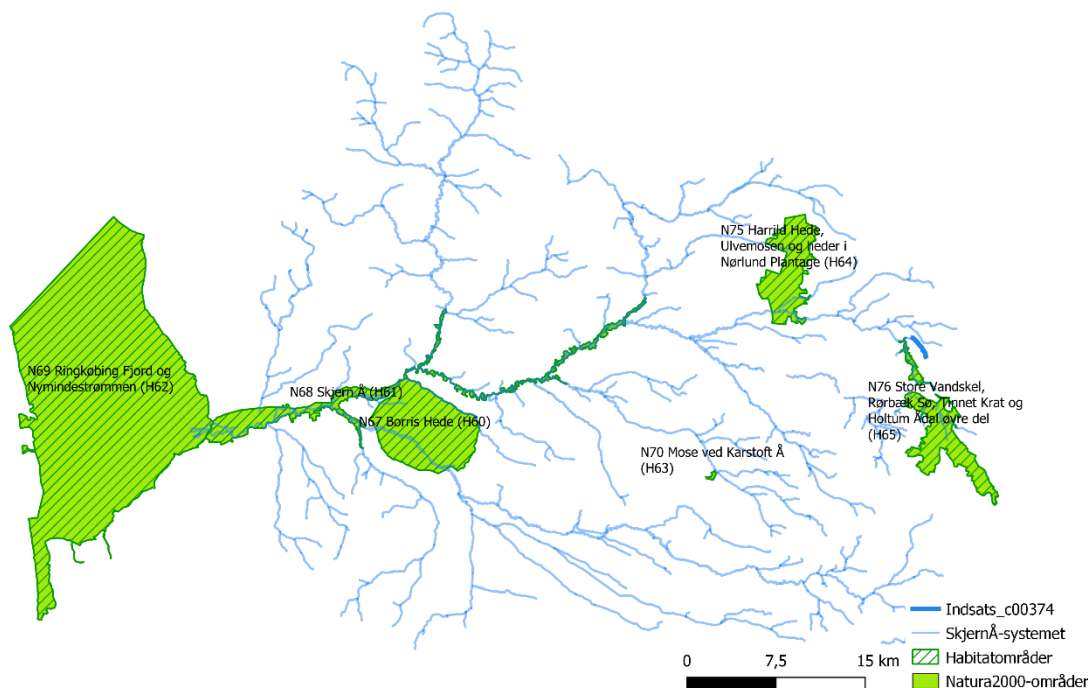
2.11.1 Natura 2000-områder

Natura 2000 er EU's netværk af beskyttede naturområder; bestående af habitatområder udpeget efter bestemmelserne i EF-Habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesområder udpeget efter retningslinjerne i EF-Fuglebeskyttelsesdirektivet, og ramsarområder udpeget efter retningslinjerne i Ramsarkonventionen.

Indsatsområdet i Bjørnskov Bæk ligger uden for de nærmeste udpegede Natura 2000-områder. Det nærmeste Natura 2000-område på Bjørnskov Bæk er nr. 76 Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnets Krat og Holtum Ådal øvre del, som ligger ca. 0,5 km vest for indsatsstrækningen.

Bjørnskov Bæk er via sin placering i Skjern Å-systemet desuden hydraulisk forbundet med Natura 2000-områderne N67 Boris Hede, N68 Skjern Å, N69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, N70 Mose ved Karstoft Å samt N75 Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage, se Figur 2-8.

Natura 2000-områderne omfatter habitatområder H60 Borris Hede, H61 Skjern Å, H62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, H63 Mose ved Karstoft Å, H64 Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage samt H65 Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnets Krat, som potentielt kan blive påvirket af et kommende restaureringsprojekt.

Figur 2-8. Indsatsstrækningen c00374 i Bjørnskov Bæk ligger umiddelbart øst for Natura 2000-området N76 Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnets Krat og Holtum Ådal øvre del og har via Skjern Å-systemet hydraulisk forbindelse til yderligere fem Natura 2000-områder i Skjern Å-systemet og Ringkøbing Fjord.

Udpegningsgrundlaget for habitatområderne, der potentielt kan påvirkes ved en restaureringsindsats, er grøn kølle-guldsmed (*Ophiogomphus cecilia*), havlampret (*Petromyzon marinus*), bæklampret (*Lampetra planeri*), flodlampret (*Lampetra fluviatilis*), laks (*Salmo salar*), odder (*Lutra lutra*), majsild (*Alosa alosa*) og stavsild (*Alosa fallax*). Det fuldstændige udpegningsgrundlag fremgår af Bilag A.

2.11.2 Bilag IV-arter

Af Habitatdirektivet fremgår, at EU-medlemslandene skal indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets artikel 12 og Bilag IV, uanset om disse forekommer indenfor eller udenfor et Natura 2000-område (14).

På baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) har undersøgt forekomsten af de såkaldte Bilag IV-arter i Danmark med et kvadratnet på 10 x 10 kilometer. I hvert kvadrat registreres tilstedeværelsen eller fravær af arten.

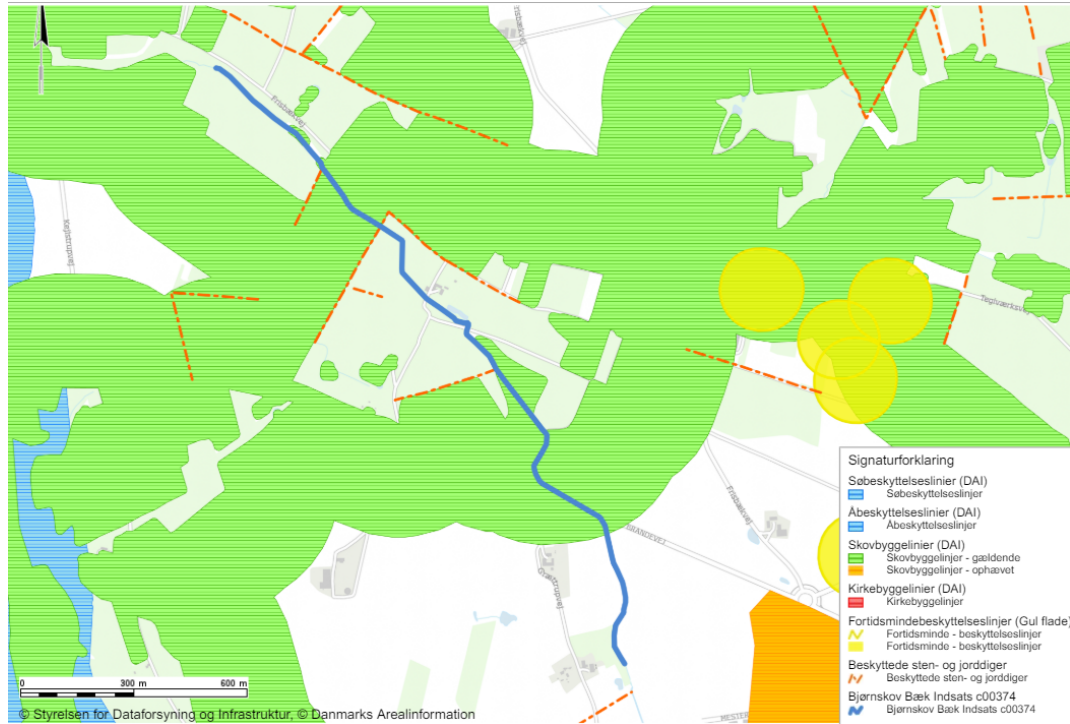
Indsatsområdet ved Bjørnskov Bæk omfattes af en af DCE's kvadrater, inden for hvilke der er fundet følgende Bilag IV-arter: brunflagermus (*Nyctalus noctula*), langøreth flagermus (*Plecotus auritus*), sydflagermus (*Eptesicus serotinus*), odder (*Lutra lutra*), markfirben (*Lacerta agilis*), stor vandsalamander (*Triturus cristatus*), spidssnudet frø (*Rana arvalis*) og ulv (*Canis lupus*).

2.12 Kulturhistoriske forhold samt bygge- og beskyttelseslinjer

I forbindelse med forundersøgelsen har kommunen rettet henvendelse til Museum Midtjylland den 8. marts 2024. Museet vurderer, at projektet, netop fordi det ikke omfatter jordarbejder, ikke vil berøre eventuelt forekommende, skjulte fortidsminder. Det blev aftalt,

at Museum Midtjylland kontaktes, når der foreligger en tidsplan for de aktuelle anlægsarbejder, så museet får mulighed for at følge anlægsarbejdet. De nærmeste registrerede fortidsminder ligger mere end 500 meter fra indsatsstrækningen, og vil derfor ikke blive berørt i forbindelse med et eventuelt kommende restaureringsprojekt.

En del af indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk er omfattet af en skovbyggelinje, se Figur 2-9. Der ligger beskyttede sten- og jorddiger ved siden af Bjørnskov Bæk tre steder på indsatsstrækningen.

Figur 2-9. Bygge- og beskyttelseslinjer samt fortidsminder langs indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk.

3. REALISERING AF PROJEKTET

3.1 Indsatsens gennemførelse

Bjørnskov Bæk har et gennemsnitligt fald på 6,5 ‰ på indsatsstrækningen. Der er områder med skov, hvor der er gode skjulemuligheder og meget groft bundmateriale, men andre områder, hvor vandløbet ligger dybt, er strækningen meget andet og mangler groft substrat, herunder gydegrus, og skjulesten.

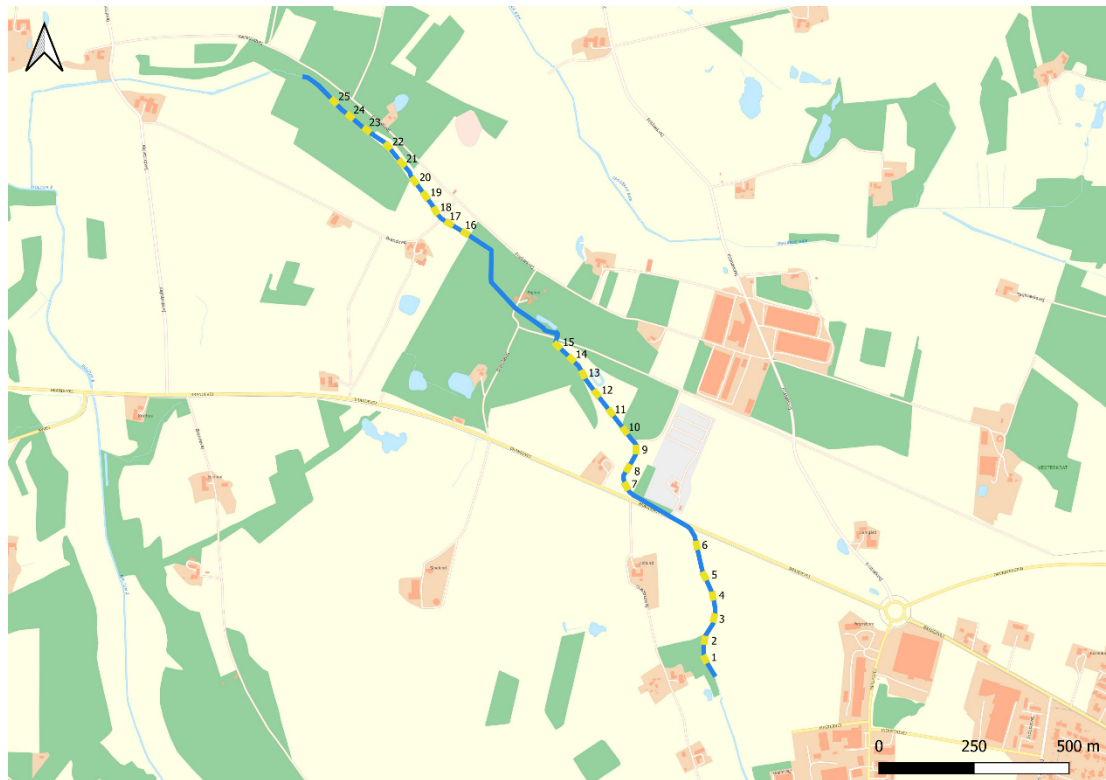
Adgangsforholdene langs indsatsstrækningen er relativt gode. Der er private fællesveje og markveje, der kan køres på, for at komme ned til indsatsstrækningen.

Placeringen og fordelingen af indsatsstyperne er i det følgende foretaget dels på baggrund af de gældende krav ved vandløbsrestaureringsindsatser, dels på baggrund af den dialog, der har været med lodsejerne langs Bjørnskov Bæk – og efter følgende principper:

- Restaureringen foretages uden for § 3-beskyttede områder med naturværdien I og II.
- Udlægning af groft materiale og træplantning sker med accept fra de involverede lodsejere.
- For virkemidlernes vedkommende sker, at de gennemføres med ingen eller kun ubetydelige vandstandshævninger til følge, og så afvandsforholdene ikke forringes for jord i omdrift.
- Virkemidlerne anvendes, hvor adgangsforholdene er egnede.

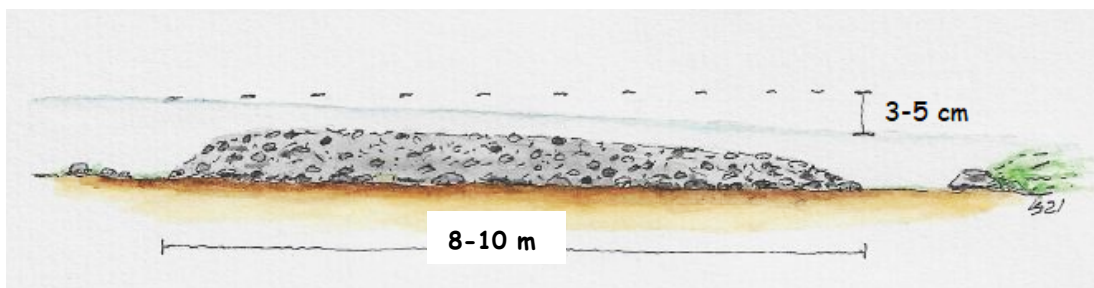
3.1.1 Udlægning af groft materiale og træplantning

Der udlægges i alt 38 m³ grus fordelt på 25 nummererede gydebanker på indsatsstrækningen, se Figur 3-1.

Figur 3-1: Der udlægges 25 nummererede gydebanker på indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk.

Bundbredden på indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk er mindre end 3 meter, og gydebankerne anlægges derfor med et fald på ca. 5 ‰ og med en blanding af sten bestående af 85 % nøddesten (16-32 mm) og 15 % singles og håndsten (33-64 mm). Gydebankerne anlægges i højder på op til 20 cm og tilpasses det eksisterende vandløbsprofil samt faldforhold, se Figur 3-10. Ved udlægning af gydebanker følges i øvrigt anbefalingerne i vejledningen Sådan laver man gydebanker for laksefisk (7).

Figur 3-1. Gydebanker etableres med et fald på ca. 5 ‰ og i højder på op til 10-20 cm.

På og mellem gydebankerne udlægges groft materiale i form af såkaldte skjulesten suppleret med nøddesten, singles og håndsten. Som udgangspunkt benyttes 5 m³ i størrelsen fra paksten til mark- og kampesten i Ø 100-200 mm og 5 m³ i størrelsen 16-64 mm, der så vidt muligt fordeles over hele indsatsstrækningen for at øge forekomsten af groft substrat.

Der udplantes 75 styk rødel (*Alnus glutinosa*) i størrelsen 60-80 cm inden for vandløbsprofilen på udvalgte placeringer på indsatsstrækningen. Besigtigelser langs indsatsstrækningen har vist, at der i forvejen findes områder med skovområder. Det vurderes således, at der kun i begrænset omfang er behov for at anvende træplantning.

Tabel 3-1. Restaurering af Bjørnskov Bæk – oversigt over delelementer og mængder.

Element	Bund-bredde	Antal	Længde/højde	Volumen	I alt
Gydebanker, station 2340-4440 m	0,8 m	25	10 m/0,10-0,20 m	1,5 m ³	38 m ³
Groft materiale, station 2340-4440 m					10 m ³
Træplantning (rødel 60-80 cm)		75			75 stk.

3.1.2 Sandfang

På indsatsstrækningen er der placeret et sandfang ved vandløbets station 2745 m, umiddelbart syd for Brandevej. Ikast-Brande Kommune vurderer, at det er hensigtsmæssigt at flytte det eksisterende sandfang opstrøms, så det er placeret ved station 2370 m, før etableringen af de nye gydebanker.

Flytning af sandfanget indgår ikke som en del af projektet, og sandfanget driftes gennem det kommunale budget.

3.1.3 Afværgeforanstaltninger

Gydebanker placeres, så der ikke sker påvirkning af eventuelle drænudløb.

Da nogle områder langs indsatsstrækningen er omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, kan det blive aktuelt at benytte køreplader i forbindelse med anlægsfasen af restaureringsprojektet.

3.1.4 Regulativændringer

Ændringer som følge af dette restaureringsprojekt indskrives i vandløbsregulativet ved førstkomende lejlighed.

4. KONSEKVENSVURDERING

4.1 Hydrauliske forhold

Overordnet gælder, at bækkens bundbredde, tværprofil samt start- og slutbundkote fastholdes, og at de hydrauliske forhold derfor er uændrede efter en restaurering af indsatsstrækningen. Ved projektering gælder, at vandføringsevnen fastholdes i forhold til gældende regulativ. Indsatsstrækningens store fald på 6,5 ‰ gør, at selv udlægning af gydebanker kun helt lokalt vil hæve vandstanden i størrelsesordenen 5 centimeter ved en medianminimumsvandføring på ca. 10 l/s.

4.2 Tekniske forhold

Projektet vurderes ikke at påvirke bygninger eller tekniske anlæg så som rørunderføringen ved Brandevej eller ledninger beliggende i området. Idet der alene udlægges grus og sten ovenpå vandløbsbunden og idet udlægningen ikke sker i umiddelbar nærhed af ledningerne, berøres ledningerne ikke af den planlagte restaurering. Ved udførelse af anlægsarbejdet skal det sikres, at dræntilløbene til vandløbet ikke påvirkes.

4.3 Flora og fauna i vandløb

Udlægning af groft materiale og træplantning vil være med til at forbedre de fysiske forhold på indsatsstrækningen og derved øge sandsynligheden for at opnå målsætningen om god økologisk tilstand. Det må derfor forventes, at den naturligt forekommende flora og fauna i Bjørnskov Bæk, vil indfinde sig på en ny vandstrækning inden for en forholdsvis kort tidshorison.

Indsatsstrækningen er for nuværende velegnet som gyde- og opvækstområde for ørred og lampret, hvis man ser bort fra manglende gydegrus, og det må derfor forventes, at udlægning af groft materiale, herunder gydebanker, vil skabe en bedre rekruttering, og dermed flere fisk og lampretter. Det gælder især omkring de skitserede gydebanker og på områder, hvor der udlægges groft materiale – og med tiden, hvor der foretages træplantning.

Tilstanden for vandplanter er p.t. ukendt, men større fysisk variation i vandløbet vil alt andet lige også skabe bedre mulighed for en divers forekomst af vandplanter. Ønsker man at fremme processen, kan man foretage udplantning af planter indsamlet lokalt i de nærliggende vandløb, hvor der i forvejen findes flere indikatorarter for DVPI 4 og 5.

4.4 Beskyttede naturtyper

Nogle områder på indsatsstrækningen er omkredset af beskyttede naturområder. Ikast-Brande Kommune vurderer, at projektet kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. I forbindelse med udarbejdelsen af denne forundersøgelse er alle § 3-områder langs indsatsstrækningen besigtiget, og i de tilfælde, hvor forslag til udlægning af groft materiale og træplantning er placeret i § 3-beskyttede naturtyper, er de lagt, hvor de ikke påvirker mindst muligt. I anlægsfasen skal der tages højde for at den eksisterende natur bliver så upåvirket som muligt.

I vurderingen af, hvorvidt en dispensation kan meddeles, skal der medregnes, at udlægning af groft materiale og træplantning er en udpeget indsats i vandområdeplanerne, som vil skabe bedre fysiske forhold for fisk og anden vandløbsfauna i Bjørnskov Bæk. Indsatsen vil øge sandsynligheden for at opnå vandområdernes krav om god økologisk tilstand på den pågældende strækning. Det skal samtidig vurderes, hvordan man i videst muligt omfang tilgodeser de beskyttede naturtyper.

4.5 International naturbeskyttelse og bilag IV-arter

Den overordnede bevaringsmålsætning for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som områderne er udpeget for, jf. habitatbekendtgørelsens § 4, stk. 1. Miljøstyrelsen har i habitatvejledningen (14) beskrevet forholdet mellem den danske implementering af vandrammedirektivet og habitatdirektivet.

Hvor naturtyper eller arter i udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område er afhængige af tilstanden i et målsat overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, har disse områder og forekomster status som beskyttede i vandplanlægningen.

Denne beskyttelse har især den betydning, at vandplanlægningen skal sikre opfyldelse af de miljømål, der er fastsat for vandforekomsterne i bekendtgørelse om fastsættelse af miljømål og målsætninger for de relevante naturtyper og arter fastsat efter miljømålsloven (naturbeskyttelsesdirektiverne).

Vandplanlægningens indsatsprogrammer er således væsentlige for at opnå de fastsatte bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planerne. Natura 2000-planernes mål om forbedret kvalitet i vandforekomster realiseres gennem indsatsen efter vandområdeplanerne. Natura 2000-planerne rummer derfor ikke selvstændige krav til denne indsats.

Ved administrationen af tilladelser mv., der påvirker et Natura 2000-områdes hydrologi eller vandkvalitet, vil vandplanernes målsætning som hovedregel kunne lægges til grund. Der vil som hovedregel være overensstemmelse mellem kravene til vandområdenes kvalitet og de hensyn, der skal tages til naturtyper og arter i Natura 2000-områderne, men der kan f.eks. være situationer, hvor virkemidlet til at opfylde målet i en vandplan kan være i strid med hensynet til Natura 2000-områdets bevaringsmålsætning (14).

En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når

1. data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder,
2. artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
3. der er, og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare dens bestande.

En naturtypes eller en arts bevaringsstatus afhænger således såvel af den nuværende tilstand som af prognosen for dens udvikling. For naturtyper betyder det alle de forhold, som indvirker på naturtypen og karakteristiske arter, som lever der, og som på lang sigt kan påvirke dens naturlige udbredelse, dens struktur og funktion og de karakteristiske arters overlevelse på lang sigt. En arts bevaringsstatus udgøres af resultatet af alle de forhold, der indvirker på arten og som på lang sigt kan få indflydelse på dens bestandes udbredelse og talrigdom.

Om væsentlighed siger miljøstyrelsens vejledning endvidere, at hvis den beskyttede naturtype eller art efter en konkret vurdering skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at kunne opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand, er der ikke tale om væsentlig påvirkning. Midlertidige forringelser eller forstyrrelser i en eventuel anlægsfase, der ikke har efterfølgende konsekvenser for de arter og naturtyper, Natura 2000-området er udpeget for at beskytte, er almindeligvis ikke væsentlig påvirkning.

Inddragelse af et Natura 2000-områdes integritet kan således medføre en fleksibilitet, der kan rummes inden for Natura 2000-områdets robusthed, i forhold til om en plan eller et projekt medfører skade på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Hvis arter og naturtyper på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag fortsat kan være i gunstig bevaringsstatus eller bevæge sig i retning deraf, jf. Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger, vil en række aktiviteter således kunne iværksættes, uden at disse betragtes som en varig skade på Natura 2000-områdets integritet (14).

Med henvisning til Miljøstyrelsens habitatvejledning vurderer kommunen, at de opstillede forslag til gennemførelse af indsats ikke påvirker bevaringsstatus for *naturtyper* på udpegningsgrundlaget for de tilknyttede habitatområder, se Bilag A.

Kommunen har desuden foretaget en foreløbig vurdering af den forventede påvirkning af bevaringsstatus for arter på udpegningsgrundlaget for de habitatområder, der er hydraulisk tilknyttet indsats RIN-00216, se Bilag A.

Grøn kølleguldsmed forekommer i Danmark i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å-systemet. Arten yngler i hurtigstrømmende rene, iltrige vandløb, hvor larven lever nedgravet i sand eller grus. De voksne guldsmede opholder sig overvejende helt tæt på vandløbet (8). Det vurderes, at en restaurering vil fremme bevaringsstatus for grøn kølleguldsmed.

Hav-, bæk- og flodlampret gyder alle i ferskvand i Danmark. Den marine del af livscyklus for hav- og flodlampret er meget ringe kendt, mens bæklampret lever hele året i ferskvand og navnlig i vandløb. Det vurderes, at en restaurering, herunder udlægning af gydegrus, vil fremme bevaringsstatus for lampretter.

Majsild og stavsild er ikke konstateret ynglende i Danmark. Majsild er ikke konstateret i Danmark med sikkerhed siden 1993. Stavsilden ses ikke gå op i ferskvand i Danmark, hvilket indikerer, at arten ikke gyder her, forekomsterne er registreret i havet eller omkring fjordmundinger og f.eks. inde i de vestjyske fjorde, hvor fødemængden i form af byttefisk forventes at være stor. Arterne gyder bl.a. i floderne i Tyskland og længere sydpå. Det vurderes, at bevaringsstatus for de to arter ikke påvirkes.

Odder er ekspanderet voldsomt fra en bestand på nogle få hundrede dyr omkring Limfjorden i 1970'erne og findes nu over det meste af Jylland og på Fyn. Det vurderes, at en restaurering vil fremme bestanden af fisk og dermed bevaringsstatus for odder.

Stor vandsalamander foretrækker solbeskinnede, rene vandhuller. Det vurderes, at en restaurering ikke vil påvirke artens bevaringsstatus.

Damflagermus findes i Danmark hovedsageligt i Midt- og Østjylland, hvor den fortrinsvist jager over åbne vandflader efter insekter (8). Den overnatter om dagen i bl.a. hule træer. Det vurderes, at en restaurering ikke vil påvirke artens bevaringsstatus.

Kommunen vurderer sammenfattende, at de opstillede forslag til gennemførelse af indsats ikke påvirker bevaringsstatus for *arter* på udpegningsgrundlaget for de tilknyttede habitatområder væsentligt, se Tabel 4-1.

Tabel 4-1. Bevaringsstatus og forventet påvirkning af bevaringsstatus for arter på udpegningsgrundlaget for de habitatområder, der er hydraulisk tilknyttet indsats c00374 i Bjørnskov Bæk.

Arter på udpegningsgrundlaget, (bevaringsstatus)	Forventet påvirkning af artens bevaringsstatus
Grøn kølleguldsmed (<i>Ophiogomphus cecilia</i>) (moderat ugunstig)	Positiv
Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>) (stærkt ugunstig), flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>) (stærkt ugunstig), majsild (<i>Alosa alosa</i>) og stavsild (<i>Alosa fallax</i>)	Ingen eller positiv
Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>) (gunstig) og laks (<i>Salmo salar</i>) (moderat ugunstig)	Positiv
Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>) (moderat ugunstig)	Positiv

Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>) (gunstig)	Ingen eller positiv
Odder (<i>Lutra lutra</i>) (gunstig)	Positiv

Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Arterne er opført på habitatdirektivets bilag IV og betegnes som bilag IV-arter.

Dyrearter, omfattet af bilag IV, må ikke fanges, dræbes, forstyrres forsætligt eller få beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder. Plantearter, omfattet af bilag IV, må ikke plukkes, graves op eller på anden måde ødelægges.

I forhold til de bilag IV-arter, der forekommer i områderne langs indsatsstrækningen, vurderer kommunen foreløbigt, at områdernes økologiske funktionalitet, herunder yngle- og rasteområder, ikke påvirkes væsentligt (negativt), se Tabel 4-2.

Tabel 4-2. Bevaringsstatus og forventet påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter tilknyttet indsats c00374 i Bjørnskov Bæk.

Bilag IV-arter (bevaringsstatus)	Forventet påvirkning af artens yngle- og rasteområder samt områdernes økologiske funktionalitet
Brunflagermus (<i>Nyctalus noctula</i>), langøret flagermus (<i>Plecotus auritus</i>), sydflagermus (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Ingen eller positiv
Odder (<i>Lutra lutra</i>) (gunstig)	Positiv
Markfirben (<i>Lacerta agilis</i>) (ikke truet)	Ingen
Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus</i>) (moderat ugunstig) og spidssnudet frø (<i>Rana arvalis</i>) (moderat ugunstig)	Positiv
Ulv (<i>Canis lupus</i>)	Ingen

En restaurering af indsatsstrækningen og delvis genskabelse af tidligere tiders naturlige, varierende hydrauliske forhold vil direkte forbedre vilkårene for flere af arterne på udpegningsgrundlaget for de tilknyttede habitatområder. Det samme gør sig gældende for flere af bilag IV-arterne. Den foreløbige vurdering kan med fordel danne udgangspunkt for udarbejdelsen af en eventuel kommende væsentlighedsvurdering.

5. FORHOLD TIL ØVRIG LOVGIVNING

Projektet kræver en forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, før der kan meddeles endelig afgørelse efter vandløbsloven.

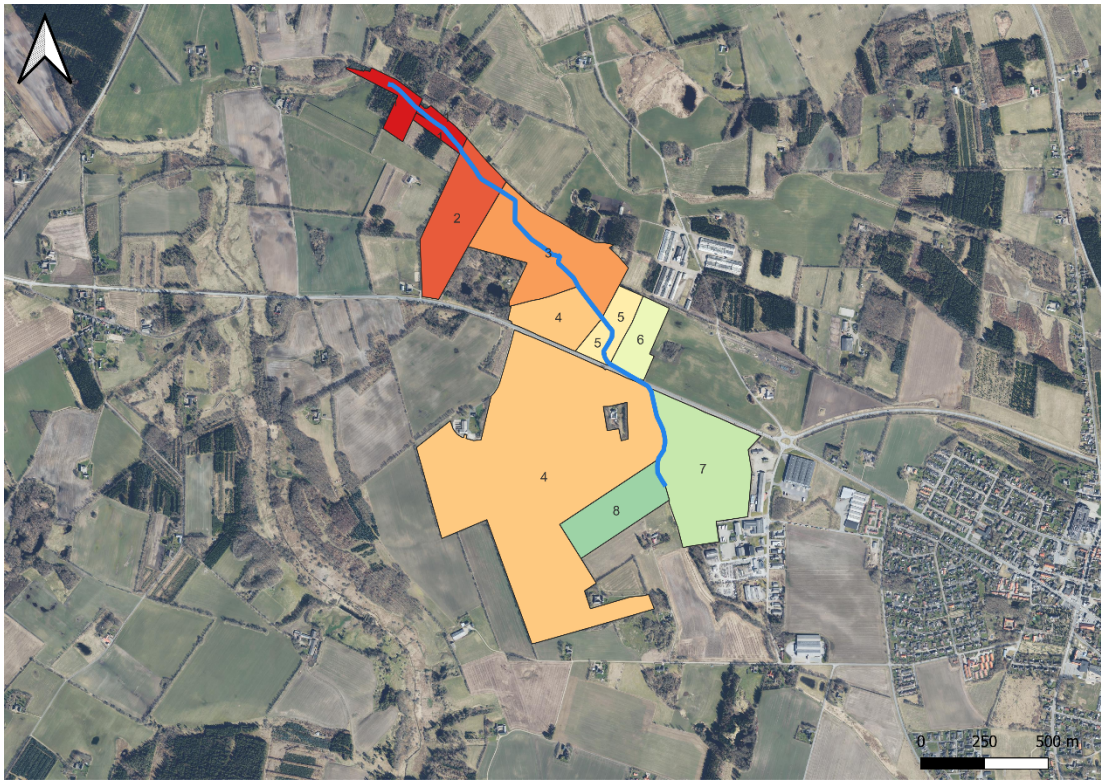
Projektet kræver ligeledes en vurdering i forhold til de gældende vandområdeplaner 2015-2021, Natura 2000-områder, Bilag IV-arter og VVM ift. miljøvurderingsloven. Da projektet skal godkendes efter vandløbsloven, skal der jf. naturbeskyttelseslovens § 16 ikke gives dispensation til ændringer indenfor en eventuel åbeskyttelseslinje.

Da projektet ikke omfatter jordarbejder, vurderer Museum Midtjylland, at der ikke er behov for at behandle et kommende restaureringsprojekt efter museumslovens § 29 (6). Hvis der under anlægsarbejdet findes arkæologiske spor, som f.eks. lerkar, skår, bearbejdet træ, metalgenstande eller lignende, skal anlægsarbejdet omgående indstilles og Museum Midtjylland kontaktes.

Regulering af vandløb efter vandløbsloven er omfattet af krav om miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 10 f (15). Indsatsområdet ligger i tilknytning til flere Natura 2000-områder og er dermed omfattet af et krav om screening i forhold til VVM- og habitatregler. Det vurderes ikke, at der bliver krav om en egentlig miljøkonsekvensvurdering.

6. LODSEJERFORHOLD

Indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk gennemløber omtrent 12 matrikler med i alt 8 forskellige lodsejere, se Figur 6-1.

Figur 6-1: Matrikelgrænser langs indsatsstrækningen i Bjørnskov Bæk. Hver nummereret farve repræsenterer en lodsejer.

7. ØKONOMI OG ERSTATNING

De samlede anlægsudgifter afholdes af Ikast-Brande Kommune og hjem søges gennem de statslige støtteordninger til finansiering af vandområdeplanerne 2021-2027. Ordningen er for Bjørnskov Bæks vedkommende 100 % nationalt finansieret. Projekttilskuddet udgør 100 % af de godkendte tilskudsberettigede udgifter.

Ikast-Brande Kommune har vurderet, at projektet kan gennemføres uden tab for de berørte lodsejere. Der er på den baggrund indgået frivillige mundtlige aftaler om deltagelse i projektet med de berørte lodsejere.

8. TIDSPLAN

Ikast-Brande Kommune forventer at gennemføre anlægsarbejdet i efterår/vinter 2024.

9. REFERENCER

1. Balleby K. (2002). Fiskene i Ringkøbing Amts vandløb, Status og udvikling 1988-2000. Ringkøbing Amt 2002.
2. Christensen, H & Mikkelsen, J.S. (2017). Plan for fiskepleje i Skjern Å. Faglig rapport fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, nr. 58.
3. Kristensen, H. & Mikkelsen, J.S. (2017). Planer for fiskepleje i Skjern Å. Distrikt 27, vandsystem 01. Plan nr. 58-2017.
4. Kulturministeriet (2014). Bekendtgørelse af museumsloven. Kulturministeriets LBK nr. 358 af 08/04/2014.
5. Miljø- og Fødevarerministeriet (2015). Bekendtgørelse af lov om okker (okkerloven). Miljø- og Fødevarerministeriets LBK nr. 1581 af 10/12/2015.
6. Miljø- og Fødevarerministeriet (2016). Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.m. Miljø- og Fødevarerministeriets BEK nr. 834 af 27/06/2016.
7. Miljø- og Fødevarerministeriet (2019). Bekendtgørelse af lov om vandløb. Miljø- og Fødevarerministeriets LBK nr. 1217 af 25/11/2019.
8. Miljø- og Fødevarerministeriet (2019). Faglige kriterier for opdatering af habitatområdernes udpegningsgrundlag for habitatarter i 2019.
9. Miljø- og Fødevarerministeriet (2022). Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven). Miljø- og Fødevarerministeriets LBK nr. 1392 af 04/10/2022.
10. Miljø- og Fødevarerministeriet (2023). Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Miljø- og Fødevarerministeriets LBK nr. 4 af 03/01/2023.
11. Miljø- og Fødevarerministeriet (2023). Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Miljø- og Fødevarerministeriets BEK nr. 797 af 13/06/2023.
12. Miljø- og Fødevarerministeriet (2023). Bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering (Kriteriebekendtgørelsen). Miljø- og Fødevarerministeriets BEK nr. 1116 af 28/08/2023.
13. Miljø- og Fødevarerministeriet (2024). Vejledning om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.

14. Miljøministeriet (2023) Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Miljøministeriets BEK nr. 1098 af 21/08/2023.
15. Miljøministeriet (2023). Bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Miljøministeriets BEK nr. 1117 af 28/08/2023.
16. Miljøministeriet (2023). Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplanerne 2021-2027. Juni 2023.
17. Miljøministeriet (2024). Vejledning om tilskud til erstatningsudgifter i forbindelse med vandløbsrestaurering (Erstatningsvejledning). Maj 2024.
18. Miljøstyrelsen (1998). Biologisk bedømmelse af vandløbskvalitet. Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 5 1998.
19. Nielsen, J. & Sivebæk, F. (2017). Sådan laver man gydebanker for laksefisk – genskab de naturlige stryg med et varieret dyre- og planteliv. Danmarks Tekniske Universitet 2017.
20. Vandløbsregulativ for Bjørnskov Bæk, kommunevandløb nr. 6, Nørre-Snede Kommune, 1996.

10. Bilag A. Udpegningsgrundlag for habitatområder

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for habitatområder, som er tilknyttet indsatsstrækningen. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. (*) angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 60 – Borris Hede		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Å-mudderbanke (3270)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Grøn kølleguldsmed (1037)	Bæklampret (1096)
	Laks (1106)	Odder (1355)
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 61 – Skjern Å		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede 4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Skovbevokset tørvemose* (91Do)	Elle- og askeskov* (91Eo)
Arter:	Grøn kølleguldsmed (1037)	Havlampret (1095)
	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Laks (1106)	Damflagermus (1318)
	Odder (1355)	Vandranke (1831)
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62 – Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Tørvelavning (7150)	Rigkær (7230)
Arter:	Havlampret (1095)	Flodlampret (1099)

	Majssild (1102)	Stavsild (1103)
	Laks (1106)	Odder (1355)
	Vandranke (1831)	
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 63 – Mose ved Karstoft Å		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Brunvandet sø (3160)	Nedbrudt højmoser (7120)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 64 – Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nør-lund Plantage		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmoser* (7110)	Nedbrudt højmoser (7120)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Odder (1355)
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 65 - Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnets Krat		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede 4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Skovbevokset tørvemose* (91Do)	Elle- og askeskov* (91Eo)
Arter:	Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)
	Damflagermus (1318)	Odder (1355)
	Blank seglmos (1393)	

